

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 28. Secunda conditio, quod propriæ sint hominibus, in quibus Deus residens sit fons. Fiet in eo fons &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

siderant satis facere sordidis & impudicis, ipsi porcis inhonestior: & qui gaudere possim, patet: domus opibus, in talem proles sum abiectionem miseramque servitutem, subiecti diabolo mancipium? qui hac fieri credat. Obstupescant caeli, mirentur Seraphim, quinimo perpetua nos huius rei capiat admiratio. Hæc igitur est, prima aquarum Christi conditio, nimirum quod obtentu faciles sint, ut pote datæ. *Aquam quam ego dabo ei.*

§ 28. *Secunda conditio, quod propria sint hominibus, in quibus Deus residens, sit fons: Fiet in eo fons &c.*

Secunda conditio aquarum Christi ei est, ut propria sint homini: *Aquam quam ego dabo ei.* Illi in particulari. Et in hoc, quod Christus huius aquæ declarat excellentiam, asserit quod per modum dubij proposuerat Samaritana, & pro certo confirmat, quod illa difficile crederet, omnemque sepelit dubitatem. Et in hoc ipse capit se Dominus, quis esset, manifestare; quatenus hinc pateat, quàm excellens sit hoc aquarum donum, quod illi offert, quantòque sit ille dignior, qui dixerat: *Da mihi bibere.* Dixit illi mulier respondendo ei, quod Christus de doni magnitudine, quod illi promittebat, dixerat dom aquam peteret, & celestis fontis si responderat aquas: *Numquid tu maior es Patre nostro Iacob, qui dedit nobis puteum?* Cui licet non responderi verbis hoc illi concedendo, & ita esse: si mando, prout illa interrogabat, ne mulieri daret occasionem, indicandi, quod hoc ex quadam superbo proferret arrogantia, vult nihilominus hoc illi opere confirmare, per hoc illi declarans, sic esse, quod scilicet maior esset & dignior Patre Iacob, ut per hoc ab illa cognitum eius sibi conciliaret reverentiam, & subiret suæ doctrinæ, obedientiæ, & adorationi semine voluntatem. Habuerunt Iacob ut vitum eminentem, meritisque sublimem, qui plurima à Deo consequeretur, eo quod huius putei aquas Provincia concesserat Samaritæ, ex quibus ipsi, eorum alimenta maiora & minora dabantur.

II. Hinc format suum Redemptor noster argumentum, quo seipso Iacob exponat esse superiorem. Si Iacob nomen obrinuerit magni atque excellentis, ob concessas vobis huius

putei aquas, quæ non nisi ad breve tempus sitim extinguunt, nec aquæ sunt vitæ, sed animalibus brutisque communes, quàm id sum ego dignior ac venerabilior ipso Iacob habendus, qui tibi aquas do, & exhibeo, quæ nedom ad breve tempus sitim extant, sed in æternum: etenim qui vel semel ex illis biberit aquas quas Christus exhibet, sitis ardorem non sentiet, in æternum. Deinde aquæ sunt vitæ, brutis ac animalibus non communes, sed creaturis propriæ tantum intellectualibus. Illas bruta non capiunt, nec ceteræ bibunt creaturæ corporales, non caeli, sol, luna, sidera: gratia namque participatio quædam est naturæ diuinæ, per quam anima in se esse recipit diuinum, omnibus, quæ nondum extollit, eminentius, imo ipsis Angelis, ac supremis dignius Seraphinis. Hanc non capit, nisi natura intellectualis Angelica scilicet & humana.

Accuratius hoc nemo describit, quàm ipse Rex, & Propheta David: ut notat D. Augustinus, expendens Dei misericordiam qua cunctis prouidit creaturis abundanter. *Homines & iumenta saluabis Domine, quemadmodum multiplicasti misericordiam tuam Deus. Filij autem hominum sub regimine alarum tuarum sperabunt, lubricabuntur ab obertate domus tuæ, & torrente voluptatû tuarum potabis eos: quoniam apud te est fons vitæ.* O Domine, quàm magna, excelsa & multiplicata est misericordia tua/hoc significant illa verba si legeris ea cum admiratione. *Quemadmodum id est, quantum multiplicasti misericordiam tuam!* Ad onnes peruenit, ex eodito, multiplicatur, quantum totæ multiplicatur creaturæ.

Cum omnibus prouideas, omnibus de vitæ, salutem, & alimentum, iuxta cuiusque naturam hominæ & iumenta multiplicans. *Homines & iumenta saluabis Domine.* Verum tamen hoc euidens liquet in eo quod si is offert hominibus. *Filij autem hominum &c.* Nota cum D. Augustinus, quod ponat homines & filios hominum: Licet enim in S. Scriptura sæpius hæc nomina idem significant, hic tamen diuersa donant, & alio secundum quod homo in se duas valde differentes complectitur naturas: vnâ generalem & communem animalibus, quâ participat cum iumentis, quæ circa illos simul conuenit *Homines & iumenta.* Alteram suæ speciei propriam, scilicet intellectualem & rationalem, iuxta veramque illi consulit Deus: Secundum illam quæ habet cum animalibus communem, illi prouidet, quemadmodum

quemadmodū & illis. Creavit Adam & Evam, & in paradiso constituit illis ait: En vobis & animalibus prospexi, ut comedatis, quasi ex eadem lance, Irusius herbasque terræ: *Eccededi vobis omnem herbam afferentem semen super terram, & universa ligna quæ sunt vobis in escam: & cunctis animalibus terra, omnique volucri cælis & viventibus quæ moventur in terra, & in quibus est anima vivens: ut habeant ad vescendum.* Videte terræ aquas, cibos, delicias corporales, vires, pulchritudinem, agilitatem, sanitatem. Hæ sunt illæ aquæ putei terreni, quæ creavit Deus hominibus & iumentis communem, omnes ex illos hauriunt aquas, illas sectantur ut diximus.

ticipient animalia! Quid non agis pro cibo & potu, quid pro vestimento? quid pro breui peritura sanitate? quo studio non laboras, domina, ut pulchra appareas, & tu pro perdita salute recuperanda quam his omnibus perfectis ac integris potiuntur animalia? *Diligite vanitatem.*

Quod desideratis vanitas est, & instar fumi dispergitur sanitas, robur corporis, opes venustas: *Quartis mendacium.* Aquas quartis mendaces, quæ nihil habent præter inanem apparentiam, & quando manu illas apprehendis mendaces esse inveniuntur. Aquas quare tibi proprias, divinam scilicet gratiam, donaque cælestia, Faxit Deus aperiantur nobis oculi, & aquarum nobis istarum pateat excellentia & gratiæ pulchritudo, esse illud supereminens, quo Deus animam dignatur, quæ velut SS. Trinitatis thronus fulgeat splendidissimus, in qua multo residet sublimis, quam in ipsis cælis empyreæ. Hæ sunt illæ aquæ, quas non capiunt animalia, nec ceteræ creaturæ materiales, licet sint ipsi cæli lucidissimi. Quinimo mihi persuado, Christum hoc verbis illis præclarissimis indicasse, quæ profundissimos S. Theologæ concludunt articulos: *Aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.* Etenim per aquas gratiæ quas Deus animæ largitur, fit, ut in ea inhabitet ipse Deus, fons factus divinis omnium suorum bonorum, quibus non habet aut digniora, aut eminentiora.

Difficile est intellectu, quo modo Deus per divinam suam gratiam habet in anima: licet etenim nihil sit sapius repetitum, opinor tamen nihil à vobis minus intellectum. Habitat Rex in suo regno, non personaliter in omni existens loco, sed in curia sua residens imperat, ordinat, disponit & suorum regit ministerio servorum. Est autem anima existens in gratiâ, regnum Dei, in quo tota inhabitat, SS. Trinitas. *Ad Iohannem 14*

Quo doloris sensu illis hæc verba David accipiamus: *Filiis hominum & quæque gravi corde, ut quid diligitis vanitatem & quartis mendacium?* Convenit hoc Filiis hominum, cum illo, *Filiis autem hominum* etenim cum hominæ loquitur iuxta illud quod natura cæteris supereminet animalibus, & omnibus quæ in mundo continentur, est excellentior, secundum quod ad imaginem Dei creatus est similitudinem. Hæc quæta calamitas, o mortales, ut fieri possit, vos omnem mouere lapidem, ut bona conquiratis corporalia, delicias sectemini carnales, appetitus amētis inordinatos, bona substantiæ alio exigat, ut in illis plus quam homines partem

IX. Aquæ huiusmodi propriæ, est gratiæ.

X. Quomodo Deus habitat in anima

Ad Iohannem 14

1. p. 28. a

VI. Vt utique p[ro]videret Deus, etc.

VII. Quæ sint aquæ huiusmodi propriæ

1. p. 31

1. Cor. 14

1. p. 28. a

1. p. 28. a

sempiternam : quia residens Deus in anima per gratiam, sic ipsa purus & excellens aquarum fons diuinum, quas ex se diffundit, dat lucem intellectui, quo illuminatur, amorem voluntati, quo inflammatur, fortitudinem irascibili potentie, concupiscibili temperantiam, omnem auferendo ex illa fœcordiam, eius ardores moderando, gustum, infundit ineffabilem, cuius ignarus est mundanus, quiq; cor habet terrenis implicatum. *Quem mundus non potest accipere, nec scit eum, ait Christus sed vt Ioanni dixit Angelus, ille dumtaxat qui illum meretur accipere.*

Ioan. 6. 14

23.

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

ov. 1111

XI. Hoc vidit S. Theresia.

XII. Similitudines.

Huius quandam imaginem seu splendorem concessit Christus charissima sibi sponsa S. Theresia de Iesu, vidit etenim, die quodam, qualiter esset Deus vnus in essentia, trinus in personis in anima sua, quod illam totam occuparet, totam impletet, velut si omnes pelagique vnâ spongia comprehenderentur, totam illam penetrantes, inebriantes, occupantes, omneque spongia vacuum adimplentes. Et quasi sol eximio concluderetur adamante, qui super per illum perfecte radios diffunderet, quibus illum illuminat, calefacit, ornat, & qualibet ex parte mille splendoribus, radiisque decorat ineffabilibus. Hinc intelliges, quid sit quod frequenter diximus, communis est v. Scriptura loquendi modus: quod Deus regeret in electis suis in hac vita per gratiam, & in altera per gloriam, quæ perfecta est gratia, quod sit in anima eo modo, quod mare totum esset intus in spongia, & sol in adamante, suam illi communicans lucem, splendorem, calorem, pulchritudinem, dant animæ esse quoddam diuinum, quo Deus ipse esse videatur, sicut adamans, qui totum in se solem comprehenderet, sol ipse esse videretur.

83

Venit Deus, & in ipsa residet, vt Rex in suo regno, imo & multo excellentius: Rex etenim in suo regno residet, ex eo sua recipiens bona, & à subditis quacumque conseruanda: regie suæ sunt necessaria Maiestati: Deus autem non aliquid ab anima nostra recipiens, nec ab eius potentia, sed ipsi, illisque tribuens, & integrè, atque perfectè, quidquid boni possidente, communicans: in hoc enim consistit Dei regnum in animis electorum: Hæc omnia illis in hac vita communicat secundum suam capacitatem, & in gloria completè ac perfectè, & in hoc gloriæ statum aspiramus, quod Deus in singulis regeret beatis, ipse totus in singulis in-

habitans, suorum factus bonorum fontater. *nozum.*
 His concessis, innotescit quod dum de gloria diceremus, ponderabamus ex Toile Propheta: *Per omnes riuos iuda ibunt aquæ, & fons in domo Domini egredietur, & irrigabit terram spinarum.* In hac vita habitat Deus in anima: quia gratia recipit aquas, velut in propria demo, & regnat non taliter, qualiter, sed fons factus, qui totum irrigat hominem, omnesque perluit animæ potentias: *Eiet in ea fons.* Omnes arcas rigat hominis corporis & animæ, vt canere cum Dauide possit: *Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum viuum.* Paulum considera, in quo reledit, ita vt in eo inhabitaret se fontem ostenderit, lucem eius infundens intellectu, voluntati charitatem, debiles eius potentias erigens, rebelles reprimens motus, oculos in aspiciendo componens, linguam in loquendo pedes in ambulando &c. Seraphim contemplant terrenum D. Franciscum, & Apostolum omnimodis mirabilem S. P. N. Dominicum, ceterosque Sabulos recepta namque diuina gratia, requiem in illis Deus factus fons vitæ: *Eiet in eo fons aquæ &c.*
 Quæ ita tales sunt, vt ad eas nequeat accedere animalia, nec ipsi eorum, ne quidem empiricum, secundum substantiam suam materialem: quoniam has aquas solummodo creaturæ recipiunt rationales seu intellectuales. Hoc arbitror Christum his verbis in imitabilem dixit: *Regnum Dei intra vos est.* Ne crederis principium Dei regnum, & celorum amplitudine contineri, nec si eorum eminentia ceteræ latitudine eorum suis mineralibus, fontibus, plantis, arboribus &c. Quia in his non residet Deus, velut in throno, vbi se possit extendere, bona gratiæ supernaturalis communicando: quoniam hoc solum inuisibile in anima, quæ horum omnium capax est, ipsa sola fontis huius aquas recipere potest & errant. Has igitur Christus exhibet mulieri: *Aquas, quas ego dabo.* Quæ dantur: nullum namque illo maius potest Deus purè concedere creaturæ tota suâ cunctipotens omnipotentia.
 Utinam nobis oculos tribuat Deus, quibus animam has aquas recipientem liceat intueri, quam pulchra, quam diues, quam Deo gratia præfulgeat! Hoc D. Catharina Senensis aperit, vt eam videret, ex qua visione quasi in extasim rapiebatur admiranda. Quocirca magis deus illi animæ

illi inoleverat, ut vestigia predicatorum & Confessoriorum exoscularetur, quia illa divina gratia recipienda suis preparabat exhortationibus. Idem aliquando contigit D. Theodori omnis virtutis exemplari, cum die quodam (ait illa) vacarem orationi, ostendit mihi Deus per modum visionis intellectualis, qualis esset animæ status in gratia: in cuius societate SS. vidi Trinitatem intellectuali visione, ex cuius societate talem obinuit animæ potestatem, ut toti terræ dominaretur: & illa mihi verba Can. icorum dabatur intelligenda: *Dilectus meus descendit in hortum suum.* Hinc autem, tam profundam hausit doctrinam pariter & Catholicam, ut librum illum de habitaculis composuerit à totius orbis sapientissimis lecta dignum.

pifces producentes, per aera auct volantes tandem ad imaginem & similitudinem suam condiderit hominem, illic dederit animam quasi de sui cordis eductam penetralibus: *Respiravit in faciem eius spiraculum vite &c. Q. 6 factò dicitur: Igitur perfecti sunt celi & terra, & Cen. 2.2. omnis ornatus eorum. Complentque Deus die septimo opus suum quod fecerat & requieuit die septimo ab uniuersopere. q. 6. patr. arat. Quid indicat quòd Deus requieuit? Requieuit Deus Requiescere dicitur, qui opus aliquod faciendo fatigatur, & laborat illud faciendo. hanc Deum Numquid forsitan Deus omnia creans laboravit, aut fatigatus est illa faciendo, & prægrandem hanc disponendo machinam uniuersitatis Nemo tale quid sibi persuadeat, cum omnibus liquidò constet, quòd nullo labore steterit ei mundi creatio, quam solo præcepto credimus peractam, & quidem non verbo corporali, sed vnico simplici volitione: *Non ita puerilliter (monet D. August.) accipiendum est, tanquam Deus laborauerit operando. qui dixit & facta sunt. verbo intelligibili æterno, non sonabili & temporali.* Communis SS. Patrum est opinio, quam D. Thom. describit quòd illa Dei requies tantummodo significet, cessationem creationis nouarum creaturarum: *Nihil enim postmodum factum est totaliter nouum. Nullam deinceps nouam creaturam speciem fecit: inquit Rupertus in illum locum.**

II.
D. Au- gust. L. 11 de Ciuit. Dei c. 8. & 31. Tom. 5. l. p. 9. 75. 3. a. 1. ad. 3. D Thom. Rupert.

§. 27. Non fiet in æternum. Tertia conditio, quòd fatiens, & sitim extinguant, quòd illa non valent.

84

Tantum aquæ illæ ab alia commendantur conditione: nimirum quòd fatient, & sitim totaliter extinguant: *Qui biberit ex aqua, quam ego dabo ei non fiet in æternum sed fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.* Profundissimam Theologiam, & ineffabilia continent hæc verba mysteria, quæ paulò ante ceptians explicare, & ex prædictis patet, id quòd Dominus dicit, quòd quicumque biberit hæc aquas, non fiet iterum, quia cum illis, & per illas fiet in pectore eius fons aquæ vitæ salientis in vitam æternam. Erit tibi rationem propono fundamentalem: cur illæ aquæ cordis nostri omnem perfectè fatient appetitum: per ipsas enim, ut diximus, fit in corde fons aquæ vitæ, qui omnem implet appetitum, fatiatque desiderium. Sæpius expendimus, quòd nihil ex bonis creatis, nec ea omnia simul nostri satiare possint cordis appetitum: est enim eius capacitas infinita cum anima sit creata ad Dei imaginem & similitudinem, & illam solummodo satiare possit bonum infinitum, quòd est ipse Deus.

Cur aquæ sitient appetitum.

Ex hac sententia sumpsit D. August. illorum Spiritus S. verborum intellectum, qui cum retulisset, qualiter in mundi principio creauerit Deus cælos luminaribus, stellisque præfulgidis, terram plantis & animalibus secundam, aquas

Verumtamen sublime D. Augustini ingenium ulterius progreditur. Recorderis (inquit) & hoc idem ad rem producit D. Gregorius quòd phrasè S. scripturæ, Deus id agere dicitur, quòd in nobis ipsis agit. Ita loquitur Abraham: *Nunc Deus agnosci, quòd timeas Dominum.* q. 4. Modo tibi gerere feci innotescere, quòd me verearis. Et Apostolus ait de Spiritu Sancto: *Postulat pro nobis,* in nobis quòd, nos orare facit & postulare: *Nec hic facit.* L. 8 nonus est loquendi modus: quia & inter nos (inquit) illo frequentius vtimur. Dicis etenim: *ad Eulodiam illa hilaris est, non quòd domus illa in se quædam gaudeat hilaritate: est etenim eius incapax: sed quia tibi causat hilaritatem.* Alex. d. Deinde dicimus, epistola tristis est: qui non ex ignum tibi adfert moerorem id, quòd in ea coninetur. Ex his inquit D. Gregor. intellige, quòd de die iudicii vniversalis ait Christus: *De die illo vel hora nemo scit &c. neque filius, nisi Pater.* Sicut enim nos diem latum dicimus, non quòd ipse dies letus sit, sed quia nos letos facit, sic dictum est: *quòd ipse nesciat diem, sed*

III. Id dicitur in nobis quod ipse facit. L. 8. Epist. 42. ad Eulodiam. Alex. d. num. Gem. Rom. c. 8. 27. Marc. c. 13. 32. D. Gregor.

Mieron. Bapt. de Lanza, Tom. 11.

M m m m sed

